

Titulació	Tipus	Curs
Geografia, Medi Ambient i Planificació Territorial	OB	2

Professor/a de contacte

Nom: Xavier Rodríguez Soriano

Correu electrònic: xavier.rodriguez.soriano@uab.cat

Equip docent

Deisiane Delfino Dos Santos

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Per realitzar aquesta assignatura cal tenir un domini de català i/o castellà igual o superior al nivell B2.

Objectius

Qualsevol activitat humana té lloc en un espai físic. Aquesta afirmació pot semblar una obvietat i tanmateix tenim tendència a no comprendre en profunditat les seves implicacions. Les Nacions Unides fa temps que han reconegut que el segle XXI és i serà el segle de les ciutats, dels entorns urbans on s'aplegarà més de la meitat de la població mundial. Entorns urbans en els quals una de cada quatre persones viuen en condicions d'informalitat, és a dir, en espais que no han estat objecte d'un procés d'urbanització (abastament de serveis bàsics, com l'aigua o l'energia, equipaments i serveis socials d'educació i salut a l'abast, accés per carrers segurs, accessibles i transitables, etc.). Entorns urbans que en aquests moments són responsables del 70% de les emissions de CO2 a escala planetària. Entorns urbans que són el principal focus dels reptes que tenim, i alhora la seva principal palanca de canvi. Entorns urbans l'impacte dels quals va molt més enllà de la taca urbana reconeguda.

La planificació és un exercici d'ordenació de tots els elements que conformen un territori. Ordenació que s'ha d'entendre com a expressió de la voluntat d'una societat d'organitzar-se en aquell territori que habita: identificant les àrees a protegir o preservar tant per raons ambientals, culturals, d'identitat o econòmiques; assenyalant les àrees on aplegar els assentaments urbans i establint les regles i les condicions que els defineixen; acomodant les vies, els corredors i els canals per on els fluxos d'intercanvi de tota mena s'han de produir dins del sistema.

Totes aquestes qüestions són objecte de la planificació física i normativa que es concreta en tres modalitats: la planificació territorial, la urbanística i la sectorial.

Els objectius d'aquest curs s'orienten a comprendre les tres maneres d'intervenir sobre el territori i que li són pròpies a qualsevol exercici d'ordenació del territori:

- Legislar - Introduir els principals conceptes, eines i continguts propis de la planificació territorial i el seu encaix amb les altres modalitats de planificació, urbanística i sectorial.
- Planificar - Desconstruir i analitzar el procés de la planificació territorial, urbanística i sectorial i de la presa de decisions.
- Desplegar (executar) - Conèixer el desplegament de la planificació territorial i urbanística a Catalunya principalment i a altres realitats europees i llatinoamericanes, en general.

En definitiva, es tracta de conèixer les motivacions del planejament o planificació (territorial i urbanística principalment), familiaritzar-se amb els conceptes bàsics i elements que la conformen i els instruments o eines tècniques que s'utilitzen per donar-hi forma i concretar la planificació. Aprofundir en les implicacions que té una afirmació aparentment tant trivial com que **qualsevol activitat humana té lloc en un espai físic** i aportar criteri al posicionament personal i individual que tots tenim d'allò que passa i afecta el nostre entorn físic més immediat.

Aquests coneixements s'assoliran per mitjà de classes teòriques, la preparació per part dels estudiants de presentacions relacionats amb qüestions o temàtiques d'actualitat (les agendes globals (ODS i Agenda Urbana, desplegament de la transició energètica, noves intervencions a l'espai públic, etc.), i amb el fil conductor d'un treball sobre un cas pràctic de planejament executat.

Resultats d'aprenentatge

1. CM06 (Coneixement) Dur a terme treballs en equip que fomentin el compromís amb l'equip, l'hàbit de col·laboració i la capacitat conjunta de resolució de problemes.
2. CM11 (Competència) Organitzar la informació sobre un estudi territorial de forma clara, explicativa i sintètica.
3. KM13 (Coneixement) Identificar les propostes teòriques principals per a l'ordenació del territori (conceptes, elements, criteris i instruments).
4. KM15 (Coneixement) Distingir les diferents propostes de planejament urbà i planificació territorial elaborades fent servir disciplines diverses.

Continguts

L'assignatura es desenvoluparà d'acord amb el següent temari dividit en dos blocs (planejament urbanístic i planejament territorial). Els blocs s'impartiran coordinats i simultàniament

Bloc 1: Planejament urbanístic

Teoria:

- Complexitat urbana i la diversitat social.
- Noves perspectives de planejament urbà.

Planificació:

- Planejament urbanístic: conceptes, elements, criteris i instruments.

- Nous plantejaments i debats: sobre la presa de decisions (participació) i sobre els instruments i les eines.

De la planificació a la gestió:

- Aplicació pràctica d'instruments i eines de planejament en un cas d'estudi.
- Execució, seguiment i avaluació - Desplegament del planejament urbanístic.
- Estratègies per a una transició eco-social de la ciutat i el territori.

Bloc 2: Planejament territorial

- El territori com a construcció social.
- El territori des de la teoria dels sistemes complexos.
- Desenvolupament territorial en temps de crisi global.
- L'ordenació del territori en el context contemporani.
- Planejament territorial: conceptes, instruments i metodologies
- Aplicació pràctica: estudi de cas territorial.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classe expositiva	30	1,2	
Debats	4	0,16	
Exposició oral de treballs	12	0,48	
Tipus: Supervisades			
Elaboració de treballs en grups reduïts	25	1	
Tipus: Autònomes			
Cerca d'informació	15	0,6	
Estudi personal	35	1,4	
Lectura articles	21	0,84	
Tutories	4	0,16	

El plantejament d'aquesta assignatura vol mostrar alhora la vessant teòrica i la vessant de la pràctica professional del planejament del territori. Per fer possible aquesta doble mirada el desplegament dels continguts del curs es planteja amb:

- Sessions teòriques, acompanyades de lectures que l'alumnat haurà de preparar amb anterioritat per comentar a classe. Aquesta part permetrà introduir un coneixement de base compartit i comú per a tot l'alumnat, una bibliografia bàsica de referència i l'estat de l'art dels debats més actuals.

- Sessions taller o pràctiques, es basarà en l'estudi de casos concrets (que es donaran a conèixer i es repartiran a principi de curs) que es presentaran a classe per part del professor i per part de l'alumnat - en grups de treball - per anar construint i fent el seguiment del treball de curs.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa a classe	10%	0	0	CM11, KM13, KM15
Documents escrits de feina individual	50%	4	0,16	CM11, KM13, KM15
Treball d'estudi de cas en grup	40%	0	0	CM06, CM11

Avaluació contínua

L'avaluació del curs constarà essencialment de tres elements:

- **Documents escrits de feina individual** que representen el 50% de la nota final. Es proposaran fins a un màxim de 4 exercicis (resum d'articles de lectura, argumentar sobre una notícia d'actualitat, construir un argument sobre una qüestió debatuda a classe, preparar una petita intervenció sobre un concepte concret treballat a classe, etc.). Es valorarà en particular la qualitat escrita, capacitat de concreció i síntesi en l'exposició d'arguments i l'argumentació.
- **Treball d'estudi de cas en grup** que representa el 40% de la nota final. Es proposarà a principi del curs els continguts que s'hauran d'anar elaborant i treballant al llarg de tot el període per culminar amb el treball final. Les presentacions a classe de les diferents parts del treball i les entregues parcials aniran construint la nota final del treball. Tots els membres del grup hauran de demostrar un treball i un compromís amb la feina conjunta igualitaris. Es valorarà la qualitat i rigor dels continguts així com la qualitat de la presentació, del llenguatge emprat i la gràfica.
- **Assistència i participació activa a classe** que representa el 10% de la nota final. Es valorarà la participació de manera regular en el debats i activitats proposades a les classes al llarg del curs.

Per superar l'assignatura cal:

- Haver superat els documents escrits de feina individual amb una qualificació mitjana mínima de 5.
- Haver lliurat el treball d'estudi de cas amb una qualificació mínima de 5.

Les dues qualificacions anteriors no faran mitjana entre ells per superar l'assignatura. Per tant cal tenir una qualificació mínima de 5 en les dues feines (documents individuals i treball de cas en grup).

- Haver participat de manera regular a les classes.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

Avaluació única

L'avaluació única suposa una única data d'avaluació, però no una única activitat d'avaluació

- **Documents escrits de feina individual** que representen el 50% de la nota final.
- **Treball d'estudi de cas** que representa el 40% de la nota final. Es proposarà a principi del curs els continguts que s'hauran d'anar elaborant i treballant al llarg de tot el període per culminar amb el treball final.
- **Examen tipus test** que representa el 10% que demostrï haver adquirit els conceptes bàsics de l'assignatura.

Recuperació:

- Els exàmens i treballs seran recuperables de la forma i en les dates que oportunament s'indicarà.
- Per optar a la recuperació cal haver participat en les proves d'avaluació i lliurat els materials de les pràctiques de la forma que oportunament s'indicarà.
- Per optar a recuperació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total.
- Aquells actes d'avaluació en què hi hagi hagut irregularitats no són recuperables.
- En la recuperació, la nota màxima que es podrà obtenir a cada una de les proves recuperades és de 5.

Alumnat no avaluable:

Serà no avaluable un alumne que no hagi entregat més d'un treball individual o no presenti el treball de curs.

Plagi o conducta fraudolenta

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Recordem que es considera "còpia" un treball que reproduïx tot o granpart del treball d'un/a altre/a company/a. "Plagi" és el fet de presentar tot o part d'un text d'un autor com a propi sense citar les fonts, siguin en paper o en format digital. Veure documentació sobre "plagi" a:
http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html

Ús de la Intel·ligència Artificial:

Ús restringit: Per a aquesta assignatura, es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament en tasques de suport, com la cerca bibliogràfica o d'informació, la correcció de textos o les traduccions. L'estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà falta d'honestat acadèmica i pot comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat.

Bibliografia

Patrick Geddes. "Ciudades en evolución". Krk Ediciones.

Romà Pujadas, Jaume Font; "Ordenación y planificación territorial". Editorial Síntesis.

Manuel Benabent Fernández; "Introducción a la teoría de la planificación territorial". Secretariado de Publicaciones. Universidad de Sevilla.

Juli Esteban Noguera; "Elementos de Ordenación Urbana". Edicions UPC. Universitat Politècnica de Catalunya.

Peter Hall; "Urban and Regional Planning". Routledge.

Peter Hall; "Ciudades del mañana. Historia del urbanismo en el siglo XX". Ediciones del Serbal,

Patsy Healey; "Collaborative Planning: shaping places in Fragmented societies". Palgrave-MacMillan.

Scott Campell, Susan Fainstein (ed.); "Planning Theory". Blackwell Publishers.

Manuel de Solà-Morales; "Las formas de crecimiento urbano". Laboratori d'Urbanisme. Edicions UPC.

Oriol Clos (ed); "Manuel de Solà-Morales. Miradas sobre la ciudad". Editorial Acantilado.

Jan Gehl, "Ciudades para la gente". Editorial Infinito.

Jan Gehl, "La humanización del espacio urbano: La vida social entre los edificios. Editorial Reverté.

Christaller, W. (1933) Teoria de les àrees centrals. Die zentralen Orte in Süddeutschland. Jena: Gustav Fischer. [Traducció castellana: (1966) Los lugares centrales en la Alemania meridional. Madrid: Instituto de Estudios de Administración Local.]

Departament de Territori (2020) Pla Territorial General de Catalunya - Resum executiu. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

Generalitat de Catalunya (s.d.) Directrius de l'ordenació territorial i paisatgística. Barcelona: Departament de Territori i Sostenibilitat.

Harvey, D. (1973) Social Justice and the City. London: Edward Arnold.

Healey, P. (1997) Collaborative Planning: Shaping Places in Fragmented Societies. London: Macmillan.

Lefebvre, H. (1974) La production de l'espace. Paris: Anthropos. [Traducció castellana: (2013) La producción del espacio. Madrid: Capitán Swing.]

Morin, E. (1990) Introduction à la pensée complexe. Paris: ESF Éditeur. [Traducció castellana: Introducción al pensamiento complejo. Barcelona: Gedisa.]

Nel·lo, O. (2012) Ordenar el territorio: la experiencia de Barcelona y Cataluña. València: Tirant lo Blanch.

Observatori del Paisatge de Catalunya (s.d.) Catàlegs del paisatge de Catalunya (Introducció). Olot: Observatori del Paisatge.

Subirats, J. (2011a) El territorio como sistema. Revista de Geografía Norte Grande, 48, pp. 25-36.

Subirats, J. (2011b) Política, poder i territori. Barcelona: Editorial UOC.

A l'inici del curs es proposaran lectures d'articles d'actualitat pels debats i de complement per a les classes teòriques.

Programari

No es descriu un programari concret més enllà dels objectius, els continguts i la metodologia descrits.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	primer quadrimestre	matí-mixt